

geringer dan al Zijn weldadigheden. Hij doet ons niet maar onze zonden. Dat heb ik als kind al geleerd, maar nu weet ik wat het zeggen wil.

"Lieve man," zei Brechtje, "ik ben, zoo als je weet, niet bij deze dingen groot gebracht. Toch heeft moeder mij er vaak van gesproken, en heb ik ook in dekerk en op andere plaatsen er van kunnen hooren, maar ik had geen lust. Toen die preek van den zwarten dominee in Den Haag — je weet nog wel — je zoo had getroffen, vond ik dat eigenlijk lang niet aangenaam, en ik was maar blij dat je 't weer vergat. Maar nu zie ik in dat ik heel dwaas deed en mijn eigen ongeluk zocht."

"Wel, lieve vrouw," antwoordde Pouwels, "dan zullen de onheilen die ons overkomen zijn, ons tot een zegen wezen. Ik weet nu dat geen haar van ons hoofd valt zonder Gods wil, en ook dat wie Hem verlaten zich zelf smart aandoen...."

Op dat oogenblik werd Pouwels bij den kapitein geroepen. Waartoe dat diende, zullen we zien.

HOOGENBIRK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Geachte Redactie!

Vergun me een paar regels over uw kritiek op mijn kritiek inzake het rapport Art. XXXVI. En zulks alleen over de vraag, of deputaten aan hun mandaat hebben voldaan.

Gaarne geef ik u toe, dat Prof. Bavinck, Noordzij en Kuyper Sr. beter weten dan Dr. Wagenaar en Dr. De Moor, wat zij met hun gravamen hebben bedoeld. Het gaat echter niet om bedoelingen, dan alleen in zoverre als die zijn uitgedrukt. Bij een gravamen moet men rekenen met hetgeen erin wordt gezegd, niet met hetgeen erbij wordt gedacht. En nu komt het mij nog altijd voor, dat in dezen geen twijfel kan bestaan. Er staat toch:

1. hun gravamen tegen *éne* zinsnede in art. 36 der Bel.

2. *tegen* den inhoud en de strekking van de derde zinsnede in art. 36.

3. *tegen* de derde zinsnede.

Het is toch niet den eisch der nauwkeurigheid op de spits drijven — zooals u zelf erkent door de toestemming, dat het gravamen iets duidelijker en preciezer had kunnen geformuleerd zijn —, wanneer men vraagt, dat in een zóó ernstig gravamen duidelijk gezegd worde wat men wil, en dat degenen, die het beoordeelen, dan ook volkomen rekenen met wat het zegt.

Meenden de bezwaarde broeders slechts tegen een deel der derde zinsnede een gravamen te moeten inbrengen, dan hadden zij tusschen 1896 en 1902 hun gravamen kunnen preciezer; wat ze niet deden. Of ten minste hadden deze deputaten in hun rapport moeten zeggen waarom ze het gravamen zoo beknotten.

Wat het o. m. betreft, dat niet natuurlijk op de woorden der Belijdenis, doch kan m. i. in het verband slechts als een gedeeltelijke toelichting van het gravamen beschouwd worden. Trouwens, Deputaten hebben getoond dit zelf te beseffen, door (zie blz. 5 Rapport) de woorden, "en het rijk des antichristen ten gronde te werpen", die niet door de bezwaarden met name genoemd worden, toch erbij te nemen. Ten slotte de verklaring, dat voor zoverre ik zelf ook bedenking heb tegen artikel 36, deze zich bij mij — en ik geloof ook bij velen met mij — uitsprekt tot de geheele derde zinsnede. Ondanks uwe toelichting blijft ernstig bezwaar hebben tegen de woorden, "en het Koninkrijk van Jezus Christus te doen verdereken, het woord des Evangelies overal te doen prediken, opdat God van een iegelijk geëerd en gediend wordt, gelijk Hij in zijn woord gebiedt" en tegen de uitdrukking, "de hand houden aan den Heiligen kerkedienst". Mocht de Synode oordeelen, dat het ingediende gravamen daartegen niet gaat, dan zal m. i. een tweede gravamen noodig zijn.

Met dank voor de plaatsing.

Uw. dw. dnr.,
J. C. DE MOOR.

Breda, 27 Mei 1905.

[Gaarne verleen u Dr. De Moor gelegenheid om ook zijn gevoelens nader te adstrueeren. Toch kan zijn antwoord niet voldoen. Of hij zelf en meerderen met hem een gravamen hebben tegen heel de derde zinsnede in Art. XXXVI bewijst hier niets. Deputaten hadden alleen te oordeelen over het in Middelburg ingediende gravamen. En eerst wanneer door hem of anderen een nieuw gravamen is ingediend, kan daarover worden gehandeld.

Het beroep van Dr. De Moor op de letter van het gravamen gaat evenmin op. Want al zeggen de bezwaarde broeders, dat zij een gravamen hebben tegen de derde zinsnede van Art. XXXVI, dan volgt hieruit nog volstrekt niet, dat dit gravamen geldt tegen elk woord en elke uitdrukking, die in deze zinsnede voorkomt. Zij zelf hebben uitdrukkelijk verklaard, tegen welke woorden in deze zinsnede hun bezwaar ging en niet een nadere verklaring hunner zijds, maar het gravamen zelf wijst de zaak uit.

Ten overvloede zij hier nog herinnerd aan de pertinente verklaring door Dr. A. Kuyper in de *Heraut* van 4 Mei 1893 afgelegd: "Ons bezwaar gaat uitsluitend tegen deze zinsnede: 'om te weren en uit te roeien alle afgoderij en valschen godsdienst, en om het rijk van den antichrist neder te werpen.'"

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Oostkapelle, A. M. v. d. Berg, cand. te Delft.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Brielsch-Nieuwland, F. van Papenrecht, te Slidrecht. — Winschoten, Dr. H. P. Rogaar, te Deventer. — Terapel, (Gr.) J. J. Nieuwe, cand. te Zuidwolde. — Doeveren, (toez.) P. J. Hage, te Vrouwenpolder (Walcheren). — IJzendijk, L. V. Z. Molenaar, cand. te Leeuwarden. — Brielle, A. J. van Wijngaarden, te Katwijk aan Zee. — Nieuw-Dordrecht, J. Nieuwe, te Zuidwolde. — De Meer, (toez.) A. E. te Winkel, cand. te Utrecht. — Oosthuizen, H. v. d. Hoeven, te Benningbroek. — Bodgraven, W. Hellema, te Maassluis. — Rotterdam, (vac.)-Lammerts van Bueren) Dr. H. M. van Nieu, te 's Gravenhage.

AANGEGOMEN: Dalfsen, G. Barger Ez. te Groengetag en Doornum.

BEDANKT: Summeer, A. E. van Griethuizen, cand. te Delft. — Oud-Beijerland, G. W. C. Vunderink, te Hoogeveen. — St. Anna Parochie, C. P. Boorma, te Molkwerum. — Vlieland, J. W. C. Ort, theol. doct., te Rotterdam. — Looschendam, H. A. Heijer, te Staphorst.

Advertentien.

ONDERTROUWD:

KLAAS MIENTS BOUMA,
H. d. Chr. Sch.,
EN
GETTJE P. ZELDENRUST.

Hemelum, 26 Mei 1905.

ONDERTROUWD:

Mr. C. W. WORMSER
EN
A. H. HILLEN.
Amsterdam, 31 Mei 1905.

GETROUWD:

GERRIT GRONDSMA Wz.
EN
TJITSKE W. HIEMINGA.

die, mede namens wederzijdsche familie, hunnen hartelijken dank betuigen voor de talrijke blijken van belangstelling voor en bij hun huwelijk ondervonden.

Oosthem, 25 Mei 1905.

Heden werd in den gezegenden ouderdom van 88 jaren uit ons midden weggenomen

SIKKE K. HORJUS,
eerevoorzitter van het bestuur der Chr. School. Van af de oprichting der school (1863) wijdde hij aan de belangen van het Goddijck in het algemeen en aan die van de Chr. school in het bijzonder zijn beste krachten.

De gedachtenis van dezen rechtvaardige zal in zegening blijven.

Dr. A. KUYPER Jr., Voorz.
P. S. DE BOER, Secretaris.
Makkum, 29 Mei 1905.

Langs dezen weg betuigen wij onzen welgemeenden dank voor de vele bewijzen van belangstelling, ondervonden bij de herdenking onzer 25-jarige Echtevereeniging.

K. GAASTERLAND
en Echtegenooten.
Amsterdam, 29 Mei 1905.
Vrolijkstraat 355.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

Vluchtheuvelzangen,

DOOR

H. PIERSON,

President-Directeur der Helderingsstichting.

— ORANGEBOED door E. d. M. v. O. —
Deze bundel bevat 153 liederen.

Partituur: f. 2.25 ingenaaid; f. 2.90 gebonden in stempelband, geteekend door JAC. Ph. WORMSER.
Zangstemmen (zonder begeleiding): f. 0.75 ingenaaid.

Amsterdam, HÖVEKER & WORMSER.
Pretoria—Potchefstroom.

Bij J. H. BOS, te Kampen, komt van de pers:

Kerkelijk Handboekje,

bevattende de Bepalingen der Nederlandsche Synoden en andere stukken van Betekenis voor de Regeering der Kerken, UITGEGEVEN DOOR DE

Proff. P. Biesterveld en Dr. H. H. Kuyper.
Prijs f. 2.40; in stempelband f. 2.90.

DRIEBERGEN.

Op het Schoonste en rustigste punt
gemeub. ZIT- en SLAAPKAMERS te huur.
W. SLUIJTER JR. Hoofstraat 95.

Het Nederlandsch Handels-Informatie-Bureau v. d. SLUIJS & Co.
— AMSTERDAM—GRONINGEN.

Raad van Bijstand en Toezicht:
Mr. G. A. P. M. VAN DER A. Advocaat en Procureur.
D. VAN EYK, lid der firma Wed. P. VAN EYK & ZONEN.
E. LUDEN, Pres. v/d Raad van Beheer der Electr. Spoorweg-Mij.
Mr. S. DE VRIES Czn., lid van de Tweede Kamer der S. G. enz.

Het Bureau verstrekt informatie omtrent alle handelsdrijvenden in alle beschaaftde deelen der wereld, heeft bijkantoren in de voornaamste steden des lands en agentschappen in alle handelsplaatsen der aarde. TARIEVEN OP AANVRAAG GRATIS.

Directie Amsterdam M. VAN DER SLUIJS. Directie Groningen F. J. BOLT, M. BROUWER, JOH. TERPSTRA.

BON.

Een beperkt getal van het uitnemende werk van CHR. DE WET:

„De Strijd tusschen Boer en Brit,”

(in prachtband) door hem zelf beschreven en van historische waarde, is in ons bezit en wordt elk abonné of lezer van *De Heraut* ex. daarvan aangeboden voor den zeer luttelen prijs van slechts f. 1.25 franco thuis, dat op ontvangst van postwissel direct wordt toegezonden door

J. B. REIJNDORP, Martelaarsgracht 16, Amsterdam.

Naam van abonné of lezer: Woonplaats:

Men gelieve deze advertentie met den naam en adres ingevuld in open enveloppe met een cents postzegel gefrankeerd en postwissel van f. 1.25 te zenden aan bovenstaand adres en men ontvangt het franco thuis.

Wegens het beperkt getal is directe opgaaf gewenscht.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN, DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Kopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO tot dagelijks vast te stellen rentekoers.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Als eerste uitgave voor 1905 werd den leden gratis toegezonden:

DE FRONTIEREN OVER

Holland in het jaar 1672,

DOOR

J. POSTMUS.

Geïllustreerd door JOHAN GEBHARD.

Prijs ingenaaid f. 2.75; in band van JAC. Ph. WORMSER f. 3.25.

Binnenkort ontvangen de leden als tweede present-exemplaar:

TWEEMAAL GEVONDEN.

Een verhaal (groot ongeveer 13 vel) door A. J. HOOGENBIRK.
Met illustratiën van JAN SLUYTERS.

Ieder kan lid worden dezer Vereeniging en betaalt dan jaarlijks f. 5.—. Men ontvangt daarvoor van elke in dat jaar verschijnende uitgave der Vereeniging een exemplaar gratis, tot een gezamenlijke waarde van minstens f. 5.—. Bovendien heeft ieder lid recht om in den loop van het jaar uit den catalogus der Vereeniging voor f. 5.— aan ingenaide boeken te ontbieden. Ieder lid betaalt dus f. 5.— en ontvangt boeken voor minstens f. 10.—. Catalogus op aanvraag gratis.

Amsterdam,

Pretoria—Potchefstroom.

HÖVEKER & WORMSER.

Gereformeerd Gymnasium te Zetten.

Het eerste Toelatings-Examen zal D. V. worden gehouden op **Vrijdag 14 Juli.**

Aanmelding van leerlingen bij den Rector, liefst vóór 9 Juli. Aan de gewone klassen van het Gymnasium is toegevoegd eene afdeling, waarin nog geen Oude Talen worden onderwezen. Het Gymnasium wordt op denzelfden voet als tot dusver voortgezet. Omtrent voorwaarden en nadere inlichtingen wende men zich tot den Rector,

Dr. W. H. KRAMER.

Niet f. 2.40, maar f. 1.25.

ZALSMAN, te Kampen, geeft uit:

Kerkelijk Handboekje,

zijnde een kort uittreksel van de voornaamste acten der Nationale en Provinciale Synoden, alsmede de Post-acta van de Nationale Synode van Dordrecht in 1618 en 1619.

Zeer dienstig en noodig voor Predikanten en Kerkeraden.

Opnieuw uitgegeven door de Synode van de Gerel. Kerken in Nederland.

Met verklaring van uitheemsche woorden en zaak register.

COMPLETE UITGAVE.

340 bladz. gebonden f. 1.65; ingenaaid f. 1.25.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan.

Niet f. 2.90, maar f. 1.65 geb.

VERSCHEENEN:

Toelichting op het Program

DER

Christelijk Historische Partij

DOOR

J. HAAFKENS,

met een Voorrede van

Jhr. Mr. A. P. DE SAVORNIN LOHMAN.

Prijs f. 0.75.

Amsterdam, HÖVEKER & WORMSER.
Pretoria—Potchefstroom.

Bij J. H. KOK is verschenen:

De Rechtaardigmaking

van Eeuwigheid

door

Dr. J. C. DE MOOR.

Royaal formaat. Prijs f. 0.40

GLOED!!!

H. H. Predikanten, Kerkvoogden en Koster worden attent gemaakt op het gebruik van Gloed voor stovenverwarming in Kerken. Het geeft geen damp of walm gelijk kolen en is zeer gemakkelijk. Vraagt concurrende prijs-opgaaf van de Gloedpakkerij „de Krater” te Amersfoort.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,

gevestigd te

Amsterdam, Keizersgracht 547-549,

sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

VIER UWE VIERDAGEN.

Nieuwe meditatieën voor de Christelijke feesten.

Ingenaaid f. 1.90; in stempelband f. 2.40.

Voor een Distel een Mirt.

Geestelijke overdenkingen bij den Heiligen Doop, het doen van belijdenis en het toegaan tot het Heilig Avondmaal.

Volksuitgave.

Prijs ingenaaid f. 0.60; gebonden f. 0.90.

Encyclopaëdie

der Heilige Godeloerdheid.

Deel I. Inleidend deel. — Deel II. Algemeen deel. — Deel III. Bijzonder deel.

Prijs compleet:

Ingenaaid f. 16.75; gebonden f. 21.25.

DE ENGELN GODS,

een boek in royaal formaat van 300 bladzijden.

Prijs f. 2.50 ingenaaid; f. 3.25 in fraaie stempelband.

Hot werk van den Heiligen Geest.

DRIE DEELN.

Ingenaaid f. 7.50; geb. in één band f. 8.90

Het Calvinisme.

Het Calvinisme en de Historie. — Het Calvinisme en de Religie. — Het Calvinisme en de Staatkunde. — Het Calvinisme en de Wetenschap. — Het Calvinisme en de Kunst. — Het Calvinisme en de Toekomst.

Prijs ingenaaid f. 2.50; gebonden f. 3.25.

Amsterdam.

Pretoria—Potchefstroom.

Boek- en Courantdrukkerij: DE ROEVEN BROERS & MAKELA, Amsterdam.

Advies inzake het Gravamen tegen Artikel 36 der Belijdenis

DOOR

Prof. Dr. H. Bavinck, Dr. T. Bos, M. de Jonge,
Prof. Dr. H. H. Kuyper, Dr. A. Littooy,
Jhr. Mr. A. F. de Savornin Lohman en T. Tromp

Prijs f. 0.50.

Amsterdam, HÖVEKER & WORMSER.
Pretoria—Potchefstroom.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:
Aan Contributiën:
Door den heer Ph. de Wolf te Sneek f. 166.
Aan Collectiën: (voor de Theol. faculteit):
Van de Ger. kerk te Amstelveen f. 8.53; van idem te Ouderkerk a/d Amstel f. 7.66; van idem te Hilversum B f. 42.92 1/2; van idem te Muiderberg f. 0.96 1/2; van idem te Watergraafmeer f. 33.47; van idem te Andel f. 3.08; van idem te Dussen f. 5.45; van idem te Giesen Rijswijk f. 3.50; van idem te Meeuwen f. 2; van idem te Nieuwendijk f. 23.93 1/2; van idem te Sleuwyk f. 6.14 1/2; van idem te Waardhuizen f. 2; van idem te Werkendam A f. 11.78 1/2; van idem te Werkendam B f. 2.50; van idem te Batho f. 8.80; van idem te Houwerzijl f. 7.16 1/2; van idem te Leens f. 16.36; van idem te Middelburg f. 34.29 1/2; van idem te Schouwerzijl f. 8.46; van idem te Uithuizen f. 18.50; van idem te Uithuizermeeden W. G. f. 14.20; van idem te Uithuizermeeden O. G. f. 12.45 1/2; van idem te Pietersburen f. 4.26; van idem te Ulrum f. 12.61 1/2; van idem te Warffum f. 11.13; van idem te Winsum f. 13.17; van idem te Zoutkamp f. 6.17.

Aan Schenkingen:
Door Dr. A. T. van Dijken gevonden in de Keizersgrachtkerk f. 0.50; van N. N. f. 10. en f. 10.50.

H. W. VAN MARLE Jr.

Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

PORTRET

(Kabinetformaat),

VAN

Dr. A. KUYPER,

Prijs f. 1.25.

Amsterdam, HÖVEKER & WORMSER.
Pretoria—Potchefstroom.

Bij J. H. KOK, te Kampen, verscheen:

De Filistijnen.

Hun Afkomst en Geschiedenis

DOOR

Dr. A. NOORDTZIJ.

ROYAAL FORMAAT.

Prijs f. 2.25. — Geb. f. 2.75.

Bij alle Boekh. voorhanden.

Gelijk, in onde met haar van bu in elkaar gezette heet waar een e dat van binnen bezit, zoo is o wyl de Heilige G beginsel is, voor Zij is geboren, niet in elkaar g dat zij, als ieder of dier of mens opneemt, aan zie lijk maakt. En de menschen ten ren. Zij verslij valt niet als dez maar in haar is verzwakende kr heid berekende e band, zoo tussch als tusschen de is zij geboren e in haar zulk een een band, omde haar levensbegin anderlijke is, Zij is uit God Zij is uit den al maakt zij de wedergeboorte, in haar is, werkt maakt voor de a Kruis, uit de me leden; levende l Christus.

De Kerk van des Heeren” is e de meest mystic schap, die gij u kunt denken.

Zij is niet wat of de „christen h wat men de n heidendom of h

Want die c christenheid is a Een werk d van den Geest, in haar werkt.

Het werk dat door den Geest ook op wat d wordt bezield h

Het werk der ning van de v van het huisge den staat.

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa

Het werk, w wel niet werd uit als het „Lichaam ver werd terug heel Europa e ook nog maa